

§ 196

Talousarvion 2023 toinen toteutumisennuste

HEL 2023-010825 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2023 talousarvion toisen toteutumisennusteen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2023 kolme ennustetta, joista tämä on toinen.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa. Tämä toteutumisennuste ei kaupunginkanslian keväällä antaman ohjeen mukaisesti sisällä ehdotuksia toimenpiteiksi.

Käyttötalous

Tulot

Toimialan tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 20,8 miljoonalla eurolla. Talousarvioon sisältyvät ulkopuolinen hankerahoitus kasvattaa tuloja 22,2 miljoonalla eurolla. Kokonaistulot eivät kasva niin paljoa, koska varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot jäävä alle talousarviossa arvioidusta. Tämä johtuu valtion päätöksestä korottaa tulo rajoja, joiden perusteella asiakasmaksut määritellään.

Menot

Postiosoite
PL 58300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

Toimialan menojen ennustetaan ylittävän talousarvion 50,7 miljoonalla eurolla.

Merkittävin ylityksen syy on edellä tuloissa mainitun ulkoisen rahoituksen käyttö. Menoja kasvattavat lisäksi erityisesti talousarvioon sisällyttömät palkankorotukset, jotka ylittävät talousarviovaraukset 16,3 miljoonalla eurolla.

Toimiala arvioi, että kohonneesta inflaatiosta syntyvät ylityspaineet pystytään kattamaan toimialan talousarviosta ilman palvelutoiminnan sopeuttamista.

Kaupunginhallituksen koronasta palautumisen määrärahaa on käytetty 31.12. mennessä 6,7 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttöä on jatkettu suunnitelmien mukaisesti vuonna 2023. heinäkuun loppuun mennessä määrärahaa on käytetty 4,3 miljoonaa euroa.

Sitovat tavoitteet

Ennusteen mukaan molemmat toimialan sitovat tavoitteet toteutuvat. Myös kaupunkiyhteisen toiminnallisten tavoitteiden sekä hyte-tavoitteen ennustetaan toteutuvan

Määrä- ja taloustavoitteet

Suomenkielisessä perusopetuksessa ennustetaan noin 250 oppilaan ylitystä talousarvioon. Varhaiskasvatuksessa lasten määrän ennustetaan olevan 600 lasta vähemmän kuin talousarviossa. Tämän lisäksi kotihoidon tuella olevien lasten määrän ennustetaan vähenevän 300 lapsella.

Lukiokoulutuksen opiskelijamäärän ennustetaan alittavan talousarvion 100 opiskelijalla, mutta ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosimäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 800 opiskelijavuodella. Suomenkielisen työväenopiston opetustuntimäärän ennustetaan kasvavan 1000 tunnilla talousarvioon verrattuna.

Toimialan tuottavuus on 93,8 yksikköä, mikä on 4,2 yksikköä alempi kuin talousarviossa. Tuottavuuden heikompaan kehitykseen vaikuttaa kokonaismenojen kasvu. Kokonaismenojen kasvu johtuu talousarvion ulkopuolisen hankerahoituksen käytöstä sekä kasvaneista henkilöstökuluista ja yleisesti kohonneesta hintatasosta.

Keskimääräiset nettomenot/asiakas ovat kaikissa palveluissa korkeammat kuin talousarviossa. Kulut ovat nousseet eniten suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa yli 5%. Suomenkielisessä lukiokoulutuksessa asiakas-kohtaiset kulut ovat kasvaneet 3% yli talousarvion kulujen ja suomen-

kielisessä perusopetuksessa asiakaskohtaiset kulut ovat kasvaneet yli 2,5% talousarvioon verrattuna. Asiakaskohtaisten menojen kasvu johdetaan kasvaneista henkilöstökuluista sekä yleisesti kohonneesta hintatasosta.

Henkilöstömäärä on hieman korkeampi kuin talousarviossa samoin kuin henkilötyövuosien määrä.

Riskit

Strategiset riskit

Henkilöstön saatavuuden haasteet heijastuvat henkilöstön hyvinvointiin: Kokemus työn kuormittavuudesta lisääntyy, palvelutuotannon yksiköissä aiheutuu ennakoimattomia muutoksia sekä työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen hankaloituvat. Seurauksena toiminnan laatu heikkenee ja alan veto- ja pitovoima laskee. Erityisesti pulaa henkilöstöstä on varhaiskasvatukseen sekä oppilashuollon palveluissa. Työvoimapolunimikkeiden rekrytoinnin onnistuminen on toimialan merkittävimpiä riskejä.

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja hyvinvoinnin tuen saavutettavuus ovat merkittävä riski toimialan tavoitteille. Etenkin nuorten mielenterveyden ongelmien kasvu ja opiskelijoiden työkyvyn heikkeneminen ovat riskitekijöitä toisella asteella.

Henkilöstön hyvinvoinnin lisäksi henkilöstön osaamisesta huolehtiminen ja kehittäminen ovat toimialan pitkän aikavälin keskeinen menestystekijä. Edelleen kelpoisen henkilöstön tarvittavan määrän takaaminen erityisesti varhaiskasvatuksessa on toimialan merkittävimpiä haasteita.

Alueellisen segregaation kasvu tuottaa haasteen palvelutoiminnan yhdenvertaiselle kehitykselle. Alueiden sekä koulujen leimautumisesta voi syntyä mainehaittoja ja vetovoimaisuuden laskua.

Taloudelliset riskit

Toimialan tilojen vuokrien kokonaiskustannukset suhteutettuna toimialan perustehtävien rahoitukseen ovat suuret ja vuokria joudutaan rahoittamaan enenevässä määrin palvelujen järjestämiseen varatuista varoista. Täten toimialan palvelutilojen vuokrien hallinta sekä vuokrien kehitys muodostavat haasteen toimialan palveluiden rahoitukselle.

Toimialan palvelutuottajien kustannustason nousu muodostaa riskin toimialan ostopalvelujen kulujen kasvulle. Yleisen hintatason nopea nousu heijastuu myös toimialan palkka- ja henkilöstökuluihin. Henkilöstökustannukset muodostavat valtaosan toimialan kokonaiskuluista.

Myös henkilöstön hyvinvoinnin ja työkyvyn heikkeneminen lisäävät henkilöstökulujen kasvun riskiä.

Operatiiviset riskit

Palvelutoiminnan kuten erityisesti varhaiskasvatuksen yksiköiden toimintojen ja toiminta-ajan rajaaminen ovat operatiivinen riski henkilöstöpulan jatkuessa. Palvelutoiminnan takaamisen lisäksi kasvatustyön toiminnallisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu riittävien resurssien puuttuessa.

Tietojärjestelmien toimivuus sekä tiedon luotettavuus ovat merkittäviä riskitekijöitä sekä toimialan johtamiselle ja kehittämiselle että palvelutuotannolle. Opiskelija- asiakas- ja henkilöstötietojärjestelmien tiedon oikeellisuus ja käytettävyyden heikkeneminen ovat riski niin toimialan palvelutuotannolle kuin tukipalveluille. Kaupungin ja toimialan maine työnantajana heikkenee mahdollisesti toimimattomien ja virheellistä tietoa sisältävien HR- tietojärjestelmien takia.

Kaupunkistrategian toteutuminen

Toimialalla jatketaan edelleen neljän tunnistetun keskeisen asian edistämistä erilaisin toimenpitein eri koulutusasteilla. Keskeiset edistettävät asiat ovat:

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin.

Strategisia tavoitteita Helsingin koulutuksen kehittämiselle vuoteen 2030 - Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot - työ etenee. Koulutus 2030 visioi tulevaisuutta kasvatuksen ja koulutuksen näkökulmasta: millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan ja millainen toimintaympäristö sen mahdollistaa. Osallistavien tilaisuuksien ja empiirisen tiedon lisäksi julkaistava visio pohjautuu muun muassa EU:n, Sitran, OECD:n ja kaupungin omaan tutkimustietoon. Koulutus 2030 hakee ratkaisuja myös segregaaation kehityksen hillitsemiseen ja ehkäisemiseen yhdessä muiden toimijoiden ja tutkijoiden kanssa.

Henkilöstön saatavuustilanne on edelleen kriittinen. Saatavuuden haasteet heijastuvat henkilöstön hyvinvointiin ja kokemus työn kuormittavuudesta lisääntyy. Seurauksena toiminnan laatu heikkenee ja alan veto- ja pitovoima laskee. Lisäksi mainehaittaa mm. Sarastian käyttöönotosta. Henkilöstön saatavuuden edistämiseksi toimialalle vuonna

2023 perustettu henkilöstön saatavuusyksikkö jatkaa edelleen toimintaa, toimialan työvoimapulanimikkeiden saatavuuden edistämiseksi.

Toimiala on toteuttanut tuottavuusselvitykset varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Selvitystyö etenee syksyllä 2023 toimialan hallintoon. Selvityksien perusteella jo nousseita tuottavuustoimenpiteitä hyödynnetään talousarvioesityksen 2024 valmistelussa.

Oppijoiden hyvinvointia vahvistetaan edelleen mm. tunne- ja vuorovai-
kutustaidoilla, sitouttavalla koulu yhteistyöllä sekä hyvinvointikahvila-
konseptilla. Perusopetuksessa tunne- ja vuorovaiikutustaitojen ohjel-
mien käyttöönotto on hyvässä vauhdissa, arvioinnin perusteella n. 75
% kouluista on ottanut ohjelmia käyttöön.

Pohjoismaista kulttuuria vahvistava Pohjoismainen koulu valmistelu
edennyt ja koulu aloittaa toimintansa Yhtenäiskoulun tiloissa Käpylässä
elokuussa 2024. Pohjoismainen koulu tekee tiivistä yhteistyötä ruotsin-
kielisen Kottby lågstadieskolanin kanssa. Kaikki helsinkiläislapset voi-
vat hakea Pohjoismaiseen kouluun äidinkielestä ja kotiosoitteesta riip-
pumatta. Puolet opetuksesta tapahtuu ruotsiksi ja puolet suomeksi.

Harrastamisen mallia jatketaan yhdessä kulttuuri ja vapaa-ajan toimia-
lan kanssa kaikissa suomen- ja ruotsinkielisissä perusopetuksen kou-
luissa sekä sopimus-, yksityis- ja erityiskouluissa. Oppilaiden osallisuut-
ta vahvistetaan edelleen keräämällä heidän harrastustoiveitansa, joista
suosituimpia toteutetaan.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

Talousarvion noudattamishojjeiden mukaan lautakunnan tulee ryhtyä
toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

Toimialan merkittävimmät ylityspaineet liittyvät sopimuspalkantarkis-
tuksiin ja ulkoisen rahoituksen käyttöön. Lisäksi ylityspainetta aiheutta-
vat lähinnä hintatason talousarviossa ennakoitua suurempi yleinen
nousu sekä Rudolf Steiner-koulun vuokrien maksu, johon ei ole talous-
arviossa varauduttu.

Ulkoinen rahoitus ja Rudolf Steiner-koulun vuokra ovat teknisiä ylityk-
siä. Ulkoinen rahoitus tulee kaupungille talousarvion ulkopuolisina tu-
loina ja Rudolf Steiner-koulun vuokra on sovittu katettavaksi kaupungin
kokonaisrahoituksesta.

Sopimuspalkankorotusten osalta kaupunki tekee toimenpidepäätöksiä
vasta välitilinpäätöksen ja kaupunkitasoisen toisen toteutumisen-

05.09.2023

Asia/16

teen perusteella. Näin ollen tämä toinen toteutumisennuste ei edellytä lautakunnalta toimenpiteitä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano